

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Luomuinfo 12.4.2024 – Ajankohtaista kasvintuotannosta

5.4.2024

Luomutuotanto Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla

- Pohjanmaa:
  - Valvonnassa 376 tilaa, luomukotieläintiloja 98 kpl
  - Luomu + sv –ala noin 27 600 ha
  - Valvonnasta poistui 60 tilaa vuonna 2023
  - Valvontaan liittyi 10 tilaa vuonna 2023
- Pohjois-Pohjanmaa:
  - Valvonnassa 395 tilaa, luomukotieläintiloja 105 kpl
  - Luomu + sv –ala noin 37 700 ha
  - Valvonnasta poistui 86 tilaa vuonna 2023
  - Valvontaan liittyi 3 tilaa vuonna 2023

Tuotantotarkastukset 2024

- Harvennetuissa tarkastuksissa mukana 67 tilaa (Pohjois-Pohjanmaa)
- Tuotantotarkastuksia tehdään ympäri vuoden
- Ylimääräisiä tarkastuksia tehdään 10 %:lle toimijoista, tehdään pääsääntöisesti ennen kasvukautta, maksuton toimijalle
- Ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia tehdään 10 % kaikista tarkastuksista
- Näytteenotto varastoista ja kasvustoista. Otetaan tuotantotarkastuksen yhteydessä. Maksuton toimijalle.

Valmistautuminen luomutarkastukseen

- Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitettyt ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:
  - Luomusuunnitelma
  - Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus
  - Varastokirjanpito taseineen
  - Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot
  - Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista
  - Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat
  - [Viljelijäkirje 1/2024 - Ruokavirasto.fi](https://www.ruokavirasto.fi/viljelijakirje-1/2024)

Päivitykset kasvintuotannon ehtoihin

- [Luomutuotannon ohjeet](#)
- Lisäyksiä / tarkennuksia mm.
  - Luomusuunnitelman sisältö, kasvinviljelyä koskevat erityiset kirjaamisvaatimukset
  - Viljelykierto ja maan viljavuus
  - Lannoitus ja kasvinsuojelu
  - Lisäysaineistot
  - Siirtymävaihe

Lisäysaineistot

- Ruokaviraston päätös kansallisesta luettelosta 2024
  - **Luettelo on merkityille lajeille, alalajeille tai lajikkeille ei voida myöntää eräkohtaisia tavanomaisen lisäysaineiston käyttölupia**, pl. Jos käytetään uuden lisäysaineiston tuotantoon (kantasiemen tai tilan oman siemenen tuotantoon) tai on perusteltua tutkimusta, pienimuotoisia kenttäkokeita, lajikkeiden suojelua tai tuoteinnovointia varten
- Koskee 2024 seuraavia kasvilajeja ja lajikkeiden ryhmiä:

- **Herne (*Pisum sativum*)**
  - Lajikkeet, joista on määrä tuottaa satoa tuleentuneena puitavaksi ja rehuna käytettäväksi
  - Ei koske ruokahernettä eli elintarvikekäyttöön tarkoitettua hernettä, eikä rehuksi tai viherlannoituskäyttöön tarkoitettuja tuleentumattomia kasvustoja (esimerkiksi ns. vihermassaherne)
- **Ruokonata (*Festuca arundinacea*)**
- **Puna-apila (*Trifolium pratense*)**
- **Syysruis (*Secale cereale*)**
  - Ei koske hybridilajikkeita
  - Ei koske alkuperäiskasvilajikkeita
- **Syysrypsi (*Brassica rapa* L. var. *oleifera* subvar. *biennis*)**
- **Syysvehnä (*Triticum aestivum* L.)**
- **Timotei (*Phleum pratense*)**

- [Lisäysaineistorekisteri ja yleinen lupa](#)
- Yleinen lupa voimassa 1.2.2024-31.1.2025
  - Yleisen luvan perusteella käytetystä lisäysaineistosta on pidettävä kirjaa
  - Kalenterivuoden aikana käytetystä tavanomaisesta lisäysaineistoista (laji, lajike ja käyttömäärä) on ilmoitettava ELY-keskukselle tai [Ruokavirastoon](#) kirjallisesti (vuoden 2023 osalta 31.5.24 mennessä)
  - Vanhan tavanomaisen siemenvaraston käyttömahdollisuus tulevalla kasvukaudella edellyttää, että laji on yleisessä luvassa, joka on voimassa 1. helmikuuta lähtien

- Eräkohtainen lupa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön
  - Haettava 1.5.2024 mennessä; lomake 9c tai touko.ruokavirasto.fi
  - Koskee yhtä kasvukautta, jos luvan saanutta erää jää ylivuotiseksi, on erän käyttöön oltava uusi lupa
  - Laji, lajike, käyttömäärä (kg), perustelut hakemukselle
- Huom! Lupa voidaan myöntää vain sertifioidulle lisäysaineistolle
- Säilytä kaikki lisäysaineistoihin liittyvät dokumentit ja vakuustodistukset
- Pyydä tarvittaessa seoksista myyjältä erittely, jos vakuustodistuksessa ei ole eritelty siementen statusta

Viljelykierrot

- Vähimmäisvaatimukset peltokasvien viljelyssä:
  - Palkokasveja oltava pääkasveina tai aluskasveina vähintään 30 % kullakin lohkolla
  - Vähintään yksi maan viljavuutta ylläpitävä kasvusto pääkasvina
  - Vähintään 50 %:lla viljelylohkolla toteutettavan viljelykierron vuosista tulee olla maan viljavuutta ylläpitäviä kasveja pää-, väli- tai kerääjäkasvina

- **Lisäksi:**
  - Viljakasveja voi olla enintään kolmena vuotena peräkkäin kullakin lohkolla.
  - Palkoviljoja, öljykasveja, perunaa sekä muita saman kasvisuvun yksivuotisia erikoiskasveja voi olla enintään kahtena vuotena peräkkäin kullakin lohkolla.
- **Peräkkäisyyden laskeminen seoskasvustossa:**
  - Kasvilaji, joka on pääkomponenttina seoskasvustossa, otetaan huomioon kaskettaessa peräkkäisyyttä
  - Pääkomponentti: kasvilaji, joka kylvösiementen painolla mitaten on puolet tai enemmän seoskasvustoksi kylvetyn siemenen kokonaismäärästä
  - Jos yhdenkään komponentin osuus ei yllä 50 prosenttiin, ei sekakasvustoa huomioida peräkkäisyyyslaskennassa lainkaan

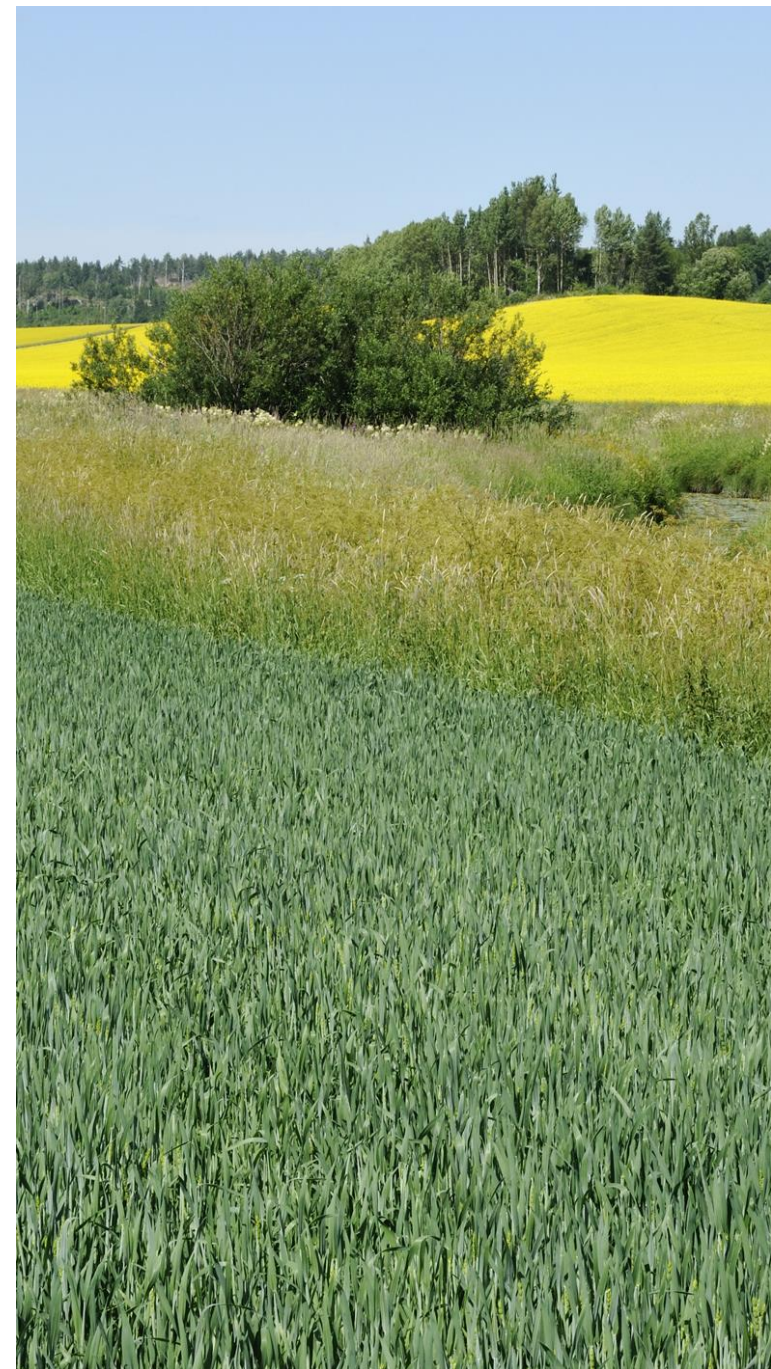
- Palkokasveja voi viljellä kasvattamalla esimerkiksi:
  - palkokasvien puhdaskasvustoja;
  - suurisiemenisten palkokasvilajien ja esimerkiksi korsiviljojen sekakasvustoja, joissa palkokasvien siementen osuus seoksessa on vähintään 50 prosenttia tai vähintään 50 kg/ha;
  - nurmiseoksia, joissa pienisiemenisten palkokasvilajien siementen osuus on vähintään 15% ja vähintään 3 kg/ha nurmea perustettaessa

- Maan viljavuutta ylläpitävinä kasvustoina (viljavuuskasvusto) huomioidaan:
  - viljelykiertoon kuuluvat yksi- tai monivuotiset nurmet
  - yksivuotinen viherlannoituskasvusto pääkasvina
  - aluskasvit, jotka voivat ovat nurmipalkokasveja tai muita nurmikasveja tai väli- tai kerääjäkasveja
  - ympäristökorvauksen lohko kohtaisen toimenpiteen mukaiset saneeraus- ja maanparannuskasvit
  - runsaasti satotähteitä tuottavien kasvien (esimerkiksi keräkaali tai pakasteherne) viljely avomaanvihannesviljelykiertoissa.
- Apilavaltainen nurmi voi kierron kasvilajina olla samanaikaisesti sekä palkokasvi että viljavuuskasvusto. Nurmikasvusto ilman palkokasvia, esimerkiksi timoteinurmi, on viljavuuskasvusto.

Siirtymävaihe

- Siirtymävaiheen pituus, jotta tuotteita voidaan markkinoida luonnonmukaisesti tuotettuina:
  - Yksi- ja kaksivuotisilla kasveilla tuotantosääntöjä on pitänyt soveltaa viljelylohkolla vähintään kahden vuoden (24 kuukauden) ajan ennen kylvöä;
  - Monivuotisilla nurmi- ja rehukasveilla tuotantosääntöjä on pitänyt soveltaa viljelylohkolla vähintään kahden vuoden (24 kuukauden) ajan ennen luonnonmukaisten tuotteiden ensimmäistä satoa;
  - Monivuotisilla kasveilla, eli muilla kuin monivuosisilla nurmi- ja rehukasveilla, tuotantosääntöjä on pitänyt soveltaa viljelylohkolla vähintään kolmen vuoden (36 kuukauden) ajan ennen luonnonmukaisten tuotteiden ensimmäistä satoa.

- Siirtymävaiheen pituus siirtymävaiheen tuotteilla
  - Siirtymävaiheen kasvituotteita elintarvikkeiksi tai rehuksi saa merkitä, käyttää ja pitää kaupan siirtymävaiheen tuotteina, kun viljelylohkon tuotannossa on noudatettu vähintään 12 kuukauden siirtymävaihetta ennen sadonkorjuuta. 12 kuukauden siirtymäaikaa sovelletaan kaikkiin kasvilajeihin (yksi-, kaksi- ja monivuotiset kasvit)

Kasviryhmä	Tuote on siirtymävaiheen tuote, kun	Tuote on luonnomukainen tuote, kun
Yksivuotiset ja kaksivuotiset kasvit, mukaan lukien yksivuotisten kasvien syysmuodot (esim. kaura, herne, syysruis, kumina, jne.)	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 12 kuukautta ennen kasvin sadonkorjuuta	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 24 kuukautta ennen kasvin kylvöä
Monivuotiset nurmikasvit (esim. timotei, apila, vuohenherne)	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 12 kuukautta ennen kasvin sadonkorjuuta	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 24 kuukautta ennen kasvin sadonkorjuuta
Muut monivuotiset kasvit (esim. mansikka, raparperi, omena)	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 12 kuukautta ennen kasvin sadonkorjuuta	siirtymävaihe on kestänyt vähintään 36 kuukautta ennen kasvin sadonkorjuuta

Siirtymäaikavaatimusten soveltaminen lisäysaineiston tuotantoon

- Kun käytetään tavanomaista emoaineistoa, esimerkiksi kantasiementä, on vaatimuksena, että kantasiementä on viljelty luonnonmukaisen viljelyn vaatimuksia noudattaen vähintään yhden sukupolven ajan tai, jos kyseessä ovat monivuotiset kasvit, vähintään yhden sukupolven ajan kahden kasvukauden ajan.

Lisäysaineiston tuotanto tavanomaisesta emoaineistosta siirtymävaiheen tuotteena

Kasviryhmä	Tuote on siirtymävaiheen lisäysaineistoa, kun
Yksivuotiset ja kaksivuotiset kasvit, mukaan lukien yksivuotisten kasvien syysmuodot (esimerkkejä kaura, ruis, herne, kumina)	peltolohko, jolle kasvusto perustetaan, on ollut siirtymävaiheessa vähintään 12 kuukautta ennen sadonkorjuuta.
Monivuotiset nurmi- ja rehukasvit (esimerkkejä timotei, apila, vuohenherne)	peltolohkolla on noudatettu vähintään 12 kuukauden siirtymävaihetta ja että monivuotisen kasvin kasvustoa on kasvatettu luomuvaatimuksia noudattaen vähintään 12 kuukauden ajan ennen sadonkorjuuta.
Monivuotiset, kasvullisesti lisät-tävät kasvit (kuten mansikka, raparperi, omena)	lohkolla on noudatettu vähintään 12 kuukauden siirtymävaihetta ja että monivuotisen kasvin kasvustoa on kasvatettu luomuvaatimuksia noudattaen vähintään 12 kuukauden ajan ennen lisäysaineiston korjuuta.

Luonnonmukaisen lisäysaineisto tuotanto tavanomaisesta emoaineistosta

Kasviryhmä	Tuote on luonnonmukaista lisäysaineistoa kun,
Yksivuotiset ja kaksivuotiset kasvit, mukaan lukien yksivuotisten kasvien syysmuodot	emoaineistoa on kasvatettu luonnonmukaisesti yksi sukupolvi eli vähintään yksi kokonainen tuotantocykli kylvöstä sadonkorjuuseen. Peltolohko, jolle kasvusto perustetaan, on ollut siirtymävaiheessa vähintään 24 kuukautta ennen kylvöä.
Monivuotiset nurmi- ja rehukasvit (esimerkkejä timotei, apila, vuohenherne)	peltolohko on ollut siirtymävaiheessa vähintään 24 kuukautta ennen sadonkorjuuta. Emoaineistoa on kasvatettu luomuehtojen mukaisesti vähintään yhden sukupolven ajan kahden kasvukauden ajan.
Monivuotiset, kasvullisesti lisättävät kasvit (kuten mansikka, raparperi, omena)	viljelylohko on ollut siirtymävaiheessa vähintään 36 kuukautta ennen sadonkorjuuta. Emoaineistoa on kasvatettu luomuehtojen mukaisesti vähintään yhden sukupolven ajan kahden kasvukauden ajan.

Siirtymävaiheen lyhentäminen

- Hakemus siirtymävaiheen lyhentämiseksi
  - Luomuvalvontalomake 9d
  - Hae hyvissä ajoin ennen kasvukauden alkua
  - Hakemuksen käsittelystä peritään maksu Ruokaviraston hinnaston mukaisesti.
  - Aika, jolle lyhennystä haetaan, voi olla myös lyhyempi kuin lohkon täysi (eli normaalisti kahden vuoden) siirtymäaika.

- *Tukivalvottu' ala:
  - Korvauskelpoinen ympäristökorvauksessa ja luonnonhaittakorvauksessa, eikä ole käytetty luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia
  - Hakemuksen liitteeksi lohkokortit tai muita tuen ehtona oleva tietoja, jotka osoittavat, että lohkoilla ei ole käytetty luonnonmukaisessa viljelyssä kiellettyjä aineita
- Muu luomukelpoinen ala
  - Luonnonalue (esimerkiksi raivio tai metsämaa) tai maatalousmaata, joka ei ole ympäristö- tai luonnonhaittakorvausten piirissä
  - Hakemuksen liitteeksi asiakirjat, jotka osoittavat, että alueita ei ole käsitelty luomuviljelyssä kielletyillä aineilla vähintään kolmeen vuoteen
  - Edellyttää aina tarkastusta paikan päällä toimija luona sekä näytteenoton tarpeellisuuden arviointia

Yhteystiedot:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Veteraanikatu 1, PL 86

90101 Oulu

Asiantuntija Johanna Honkanen

p. 0295 038 058

Asiantuntija Anna-Leena Vierimaa

p. 0295 038 073

luomu.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

